

BIONET – SÍŤ PRO ROZVOJ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V RAKOUSKU

V listopadu roku 2012 uspořádala Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) exkurzi do Rakouska s cílem dozvědět se více o místní síti pro přenos znalostí o ekologickém zemědělství s názvem Bionet. Tento vzdělávací projekt je založen na budování partnerství mezi zemědělci, výzkumníky a poradci. Nejnovější výzkumné poznatky jsou v úzké spolupráci s konzultanty a vědci testovány v lokálních podmínkách. Navíc je Bionet zaměřen nejen na produkci, ale také třeba zkoumá význam opylovačů v zemědělství.

Českou skupinu čítající 16 výzkumníků, vysokoškolských pracovníků, úředníků a jednoho zemědělce, přivítali ve Vídni zástupci několika partnerských institucí Bionetu v čele s koordinátorem celého projektu **Andreasem Kranzlerem** z FiBL Österreich. Exkurze byla zahájena seminářem na Ministerstvu zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství Rakouska. Stojí za zmínku, že zkráceně se toto ministerstvo jmenuje „ministerstvo pro život“, v originále Lebensministerium.

Co je Bionet

Základní myšlenku projektu popsal koordinátor Bionetu Andreas Kranzler: „*Máme velké množství výsledků výzkumů z celého světa a naším cílem je přizpůsobit je podmínkám, ve kterých hospodaří zemědělci. Je také hodně inovativních zemědělců, kteří dělají vlastní pokusy a naším cílem je najít cestu, jak jim v tom pomáhat a jak jejich praktické poznatky využít.*“

Ekologické zemědělství není standardizované a je založeno na respektování přírodních procesů. Výsledky pokusů v jedné lokalitě jsou potom jinde nepoužitelné a z toho plyne, že základem rozvoje EZ je optimalizace produkce v různých oblastech.

Projekt odstartoval v roce 2005 a má „běžet“ dlouhodobě. Základem sítě jsou samozřejmě zemědělci. Poradci působí jako spojovací článek mezi zemědělci a výzkumníky. Do projektu jsou zapojeny i státní instituce a školy. Nositelem projektu je LFI Austria (Institut pro rurální vzdělávání) a vedoucím projektu je FiBL Österreich. Celkově jde o partnerství více než desítky organizací, včetně například svazu BIO AUSTRIA nebo Agrární komory.

V síti je zapojeno přibližně 70 soukromých podniků z celé země, hlavně z produkčních oblastí. Podniky se liší v tom, jak moc se do testování zapojují. Některé dělají pokus jednou za několik let, jiné něco zkouší každý rok.

Projekt je zaměřený na tři tematické okruhy: polní produkce, zelenina, opylení a diverzita. Principem Bionetu jsou čtyři úrovně fungování:

1. **Pracovní skupiny, jejichž členové se scházejí až třikrát za rok a řeší aktuální témata.**
2. **Rešerše výzkumných a praktických poznatků jako podkladů pro pokusy.**
3. **Praktické „transferové pokusy“.**
4. **Vzdělávání formou seminářů, exkurzí, tištěných brožur apod.**

Jak se dělají pokusy

Doposud v rámci Bionetu uskutečnili zemědělci kolem 800 pokusů. Jsou realizovány buď jako pásové s dvěma až třemi opakováními, nebo parcelové se čtyřmi opakováními. Metodiku připravuje FiBL, výzkumné ústavy nebo Agrární komora. Klíčové je takové nastavení pokusů, aby byly proveditelné

ČESKÁ
TECHNOLOGICKÁ
PLATFORMA
PRO EKOLOGICKÉ
ZEMĚDĚLSTVÍ

Kvalita půdy je pro ekozemědělce tématem číslo jedna.

bio
net

s běžnou technikou a postupy se nelišily od běžné praxe, aby nekomplikovaly zemědělcům práci. Odměny za provádění pokusů zemědělci obecně nedostávají. Kompenzace dostávají, pouze pokud pokusy vyžadují vícenáklady.

Důležitou motivací pro zemědělce jistě také je, že osivo pro pokusy dostávají zdarma přímo od osivařských firem. Pro dobrý odbyt osiva je totiž velmi výhodné, když je odrůda uvedena v příručce pro zemědělce, kde se prezentují výsledky pokusů. Příručka je pro zemědělce pomůckou při rozhodování o nákupu osiva. Pokusy jsou nezávislé a žádná firma nedostává přednost.

Vzdělávání v rámci Bionetu

Mezi zemědělci jsou velmi populární semináře přímo na polích, které organizují regionální koordinátoři projektu. Klasické semináře „pod střechou“ organizuje koordinátor, tedy FiBL. Akcí v terénu už se zúčastnilo na 3500 lidí a akcí pod střechou asi 2500 lidí. Další důležitou formou prezentace výsledků jsou webové stránky

Pokusy s pěstováním mrkve poblíž Vídně

➔ www.bio-net.at. Základním typem tištěných brožur je „Poradce pro pěstitele“, který vychází dvakrát do roka a obsahuje přehlednou prezentaci výsledků pokusů a doporučení odrůd.

Opylovači

Cílem tohoto menšího tematického okruhu je informovat zemědělce o významu opylovačů pro zemědělství a biodiverzitu. Asi 100 kulturních rostlin vyžaduje opylení hmyzem a přibližně třetina zemědělské produkce je odkázána na opylení hmyzem. Druhá rozmanitost je důležitá nejen z hlediska ochrany přírody, ale dobrým opylením lze dosáhnout zvýšení výnosu. Podpora opylovačů v zemědělské krajině je v zájmu všech zemědělců.

Cílem projektu je naučit zemědělce způsoby, jak pomáhat opylovačům v krajině a vytvořit „kvetoucí krajinu“. Na seminářích a v publikacích se tak rakouští sedláci dozvídají, jak dopřát hmyzu pestrý životní prostor a že ochrana druhů je spjata s ochranou jejich prostředí. Protože by toto téma samotné nejspíš nepřilákalo velký počet zájemců, dozvídají se o něm zemědělci v běžných poradenských přednáškách. Stejně tak je část povinných kurzů při přechodu na EZ věnována tématu

opylování. V březnu 2013 bude velký celodenní seminář o květnatých biopásech.

Příklady demonstračních pokusů

Na území dolního Rakouska, o kterém informoval **Franz Traudtner** poradce z BIO AUSTRIA Burgenland, se dělají přesné parcelové pokusy, např. každoročně se realizují experimenty s odrůdami ozimé pšenice. Velkoplošné pokusy se provádějí běžnou zemědělskou technikou. Zajímavým příkladem pokusu je ověřování efektu jetelového mulče v ozimé pšenici, kdy s mulčem výnos dosahoval 4560 kg a bez mulče 3690 kg, navíc zrno obsahovalo významně vyšší obsah proteinů. O další experiment projeví velký zájem zemědělci, protože je velkým

Diskuse na ministerstvu aneb Šlo by to i u nás?

tématem: eroze a ochrana půdy. Zde se ověřovaly účinky meziplodiny na zeleno. Zkoušely se čtyři různé varianty a v následujícím roce se sledoval výnos kukuřice. Například při použití bobu byl výnos kukuřice téměř o 2 t vyšší než při použití jetele alexandrijského.

Inspirace pro ČR

Zdá se, že Bionet nabízí velmi účinnou cestu k lokálnímu rozvoji ekologického zemědělství. Podle rešerše výzkumných poznatků se vytvoří návrh řešení určitého problému pro místní podmínky a ten se otestuje během několika sezón. Řešení tak můžete nalézt velmi rychle a lze pružně reagovat na aktuální potřeby. Samozřejmě, že celý systém stojí na setkávání lidí na všech úrovních a jejich ochotě spolupracovat. Pro členy exkurze bylo vždy dobrou inspirací vidět, že spolupráce mezi lidmi může fungovat.

Exkurze v Rakousku neskončila seminářem. Navštívili jsme se také dvě mimořádně zajímavá ekologická hospodářství poblíž Vídně, kterým se na těchto stránkách budeme věnovat příště.

Miloslava Kettnerová,
Bioinstitut,
koordinátorka ČTPE

Bioinstitut, o.p.s. Vás opět srdečně zve
na tradiční dvoudenní seminář zaměřený tentokrát na

AGROEKOSYSTÉM

příležitost ke spolupráci ve prospěch člověka i přírody

26. – 27. února 2013

Ekologické centrum Sluňákov Horka nad Moravou

26. února 2013

Téma:

- Pojem funkční biodiverzita
- Kvetoucí rostliny jako útočiště přirozených predátorů
- Vztahy v luskovinoobilných směskách
- Prevence chorob v agroekosystémech
- Vztahy v orné půdě pohledem biodynamického zemědělství

27. února 2013

Téma:

- Botanické pesticidy
- Prezentace firem zabývajících se biologickou ochranou rostlin

Přednášející:

Pavel Kopta, Mendelova univerzita Brno; Marek Seidenglanz, Agritec Šumperk; Evženie Prokinová, Česká zemědělská univerzita Praha; Roman Paveła, Výzkumný ústav rostlinné výroby, Praha a další

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY

Příhlášky do 22. února 2013
Vstup na seminář a strava – zdarma
Nocleh si hradí účastníci semináře sami

e-mail: info@bioinstitut.cz
tel.: 585 631 182

Podpořeno z Programu
švýcarsko-české spolupráce

